

Zásobování palebného sledu střelivem

za útoku a pronásledování v rámci roty.

Otázku zásobování střelivem v boji, a to hlavně za útoku a za pronásledování nepřítele, nepovažuji za úplně rozřešenu a bude jistě jen na prospěch věci, budeme-li o této důležité složce úspěchu uvažovati a jí se stále, hlavně prakticky (v mezích možnosti) zabývati.

Válečné zkušenosti nám dokázaly, jak často se octl velitel v nepříznivé, ba i kritické situaci pro nedostatek střeliva u palebného sledu. Připomeneme-li si však, že ke konci války měla pěší rota jen 4 lehké kulomety a nyní bude jich míti 12, vidíme, že bude přístě zásobování střelivem daleko obtížnější, a proto, abychom předešli neblahé následky, které by mohly vzniknouti nedostatkem střeliva u jednotek bojového sledu, bude prospěšné, věnujeme-li této otázce již v míru náležitou pozornost.

V obraně nebude jistě se zásobováním střelivem potíží; bude proto nutno uvažovati jen o zásobování za útoku a za pronásledo-

vání nepřítele. V obou případech může býti dostatek střeliva u palebného sledu rozhodujícím činitelem k dosažení vítězství nebo opačně, pro nedostatek střeliva se akce ztroskotá, což pak může mít neblahé následky na vývoj celkové situace.

Jak již z nápisu vidět, jest účelem této úvahy řešiti zásobování střelivem palebného sledu, a to jen v rámci rot. To znamená donášení střeliva od zásobovacího střediska rot, v některých případech praporu, k palebnému sledu — tak tomu buď také rozuměno.

Cvičební řád P-I-1 řeší sice v čl. 628, 629, 672 a 673 otázku zásobování od zásobovacího střediska rot až k družstvům palebného sledu, ale toto řešení je, řekl bych, příliš schematické a velitel roty bude moci z něho použiti jen zásad tam uvedených (kde voliti zásobovací středisko a jak je doplňovati). Také donášení střeliva palebnému sledu (čl. 628 a 629) třeba podle mého názoru jinak upravit. Najisto bude nemožné způsobem tam uvedeným zásobovati palebný sled za pronásledování a jen v málo případech i za útoku. Jinými slovy, ustanovení těchto článků nevyhovuje plně požadavkům včasného a spolehlivého zásobování náboji. K tomu uvádím tyto důvody:

1. Zeslabování družstev palebného sledu. Od střeleckého roje mohou býti pro náboje odesláni — připouštím jen zvlášť výjimečný případ — 2 pomocníci. Úderníky bude velitel čtyř velmi nerad pouštět. To má ihned za následek snížení počtu mužstva střeleckého roje na minimum. Nutno zde uvážiti, že střelec a nabíječ jsou vlastně nerozlučná dvojice; 1 muž bude stále plniti prázdné zásobníky (u družstva jest jen 28 zásobníků, ostatní náboje jsou v kartoncích). Jdu-li však do podrobností, vidím, že potřebuji ještě jednoho muže, který by plně zásobníky dodával nabíječi a prázdné pomocníkovi plnicímu zásobníky. Mohlo by se sice namítnouti, že lehký kulomet vyvine jen zřídka kdy tak mohutnou střelbu, aby bylo k jeho obsluze a zásobování třeba 4 mužů. Takový okamžik může však nastati právě po odchodu donašečů (nepřátelský protiútok). Jdeme však ještě dále. Útočí-li družstvo v účinné palbě nepřátelských lehkých kulometů a těžkých kulometů, je více než jisto, že nejméně jeden člen střeleckého roje bude z boje vyřaděn (raněn anebo zabit). Co když se tak stane po odchodu donašečů? Nemohla by nastati krize? Nemůže nastati také ten případ, že plnič zásobníků byl jakýmkoli způsobem ztracen a že zásobníky nutno plniti ručně? Můžeme si snadno představit, co by pak následovalo.

2. Vyčerpání pomocníků. Podle služebního předpisu P-II-1a-1 nesou pomocníci střeleckého roje 3425 kg, to je zatížení jistě značné. Představíme-li si, že mohli tito pomocníci vykonati již před útokem několikakilometrový pochod (přibližování) a že se během útoku námaha ještě zvětšuje, musíme uznati, že již tím byly jejich síly značně vyčerpány. Kdybychom je poslali ještě zpět pro střelivo, nenastalo by předčasně vyčerpání sil tělesných i duševních? Neodporovalo by to zásadám, že vojn má přijíti před nepřítele svěří? Jaký je výkon vyčerpaného vojína, o tom máme všichni, kdož jsme prožili poslední válku, příliš smutné zkušenosti.

3. Ze zkušenosti víme, že voják s velkou ochotou běžel dozadu pro náboje, ale ne příliš ochotně se s nimi zpět do palebného sledu vracel a mnohdy jen z těchto příčin bylo nábojů nedostatek.

Nejlépe by byla řešena otázka zásobování střelivem, kdyby palebný sled nesl s sebou do útoku takové množství střeliva, které by pro daný úkol aneb aspoň pro většinu případů vystačilo.

Podle válečné organisace družstva je družstvo vyzbrojeno: 1 lehkým kulometem, 11 puškami, 1 pistolí a 30 ručními granáty. Pro kulomet má 1040, pro pušky 480, pro pistoli 24 nábojů — celkem 1544 nábojů.

Stačí tato dotace? Postačí snad za těchto podmínek:

a) Bude-li terén poskytovat dosti krytů a přibližovacích možností.

b) Nebudou-li nepřátelské palebné prostředky moci pokrýti celý prostor útočníka, čímž mu dávají možnost, aby se palebný sled i bez vyvinutí mohutné palby přibližoval na ztečnou vzdálenost.

c) Jestliže vlastní dělostřelectvo, těžké kulomety, obrněná vozidla a event. letectvo, připravily a podporují útok tak, že útočící palebný sled může, aniž potřebuje svými palebnými prostředky často zasahovati, postupovati vpřed a tak upotřebiti nejmenšího množství střeliva, které nese s sebou.

Za takových podmínek, které mimoto také usnadní zásobování střelivem za útoku, předepsaná dotace úplně postačí, bude dokonce i výhodná (menší zatížení, tím také větší pohyblivost útočícího vojína).

Uvážíme-li však, že se nám podmínky tak, jak byly výše uvedeny, jen zřídka kdy vyskytnou, bude jistě na prospěch věci, budeme-li počítati vždy s podmínkami nepříznivými.

Je tedy nutno uvažovati hlavně o nepříznivých podmínkách, které třeba překonávati, a také o tom, jak a zda možno předepsanou dávku střeliva zvýšiti tak, aby pro většinu případů postačila.

Podmínky, které vyžadují velké spotřeby střeliva a zároveň ztěžují zásobování střeliva, jsou:

1. Terén si nemůžeme vybíráti. Útočíme především tam, kde je nám přikázáno. Prostor, v kterém útočíme, poskytuje jen málo krytů (takový obyčejně obránce volí); obránce uskupí své palebné prostředky tak, aby celé předpolí bylo náležitě pokryto (palebná přehrada), což bude zejména ve vzdálenosti 6—200 m před jeho postavením. Tam také bude zásobování lehkých kulometů palebného sledu, které jsou v stálém palebném dotyku s bránícím se nepřítelem, neobtížnější a naproti tomu spotřeba střeliva největší.

Terén od 200 m blíže k obránci nepovažují po stránce zásobování střelivem za příliš důležitý, neboť v té době nastává po mém soudu nejkritičtější okamžik boje, a tu víme ze zkušenosti, že se takové okamžiky rychle rozuzlují.

2. Útok byl jen málo dělostřelectvem připraven a palebné prostředky doprovázející útok jsou jen nedostatečné nebo jsou nepřátelskými palebnými prostředky neutralisovány.

3. Obránce může provést protiútok, a to právě v okamžiku pro nás nejnepříznivějším (to bude také snahou obránce). Protiútok musí ve většině případů aspoň v prvním okamžiku zastaviti nebo zabrzdit palebný sled vyvinutím mohutné palby. Ne vždy bude možno zasáhnouti ihned soustředěním palby těžkých kulometů, dělostřelectva a event. palebnými prostředky záložního sledu.

4. Není také nemožný případ, že zásobovací středisko roty nebo praporu není včas náboji zásobeno (muniční vozy byly přepadeny dělovou palbou, letectvem, přípřeží vyrážděna a p.).

Také je možný případ, kdy donašeči nebudou moci vpřed (velmi účinná nepřátelská palba, tím jejich pohyb na určitou dobu zastaven, ranění, zabití a p.).

5. Po úspěšném provedení útoku, kdy se nám podařilo nepříteli přinutiti k ústupu, je vždy naší snahou úspěch rozšířiti, t. j. nedati nepříteli možnost znovu se zastaviti a k dalšímu odporu organizovati. To vykonáme pronásledováním, a to buď střelbou nebo pohybem i střelbou (to závisí na úkolu). V obou případech bude zásobování, zvláště v prvním okamžiku, dosti obtížné. Útočící vojska obyčejně zásoby střeliva vystřílela během útoku a nejsou-li jiné ihned po ruce, rozšíření úspěchu vážne a konečně může býti z této příčiny i znemožněno.

Ve většině případů nebude palebný sled, který prováděl útok, pronásledovati ustupujícího nepřítel pohybem na větší vzdálenost. Bude nejčastěji překročen záložními sledy a ty budou míti nábojů dosti. Přes to však po vykonání zteče bude potřeba značného počtu střeliva jednak na pronásledování střelbou, jednak pohybem i střelbou, a to až do překročení záložním sledem.

Můžeme výše uvedené nevýhody alespoň částečně odstraniti?

a) Jak jsem již s počátku naznačil, jde naše družstvo do útoku s 1544 náboji a s 30 ručními granáty.

Francouzové přidělují lehkému kulometu 1300—1500 nábojů, a to ještě jejich lehký kulomet váží asi o 250 kg více než lehký kulomet ZB. Počítáme-li 12 lehkých kulometů u roty, nesla by s sebou do útoku francouzská rota o 3120 nábojů více. Také jejich úderný roj má 60 až 80 ručních granátů, což činí rozdíl proti našemu 30—50 kusů, u celé roty přibližně o 360—500 kusů více.

Z toho vidíme, že otázka zásobování rot bojového sledu střelivem je u Francouzů poněkud snažší než u nás. Také podle úsudku francouzských odborníků jim výše uvedená dávka k útoku stačila a lehkým kulometům skoro nikdy střelivo nechybělo.

Všimneme-li si váhy výstroje a výzbroje jednotlivých vojinů našeho družstva (sl. předp. P-II-1a-1), vidíme, že i u nás je snadno možno, aniž tím utrpí pohyblivost útočícího vojína, dávku střeliva zvýšiti.

Podle výše uvedeného předpisu je váha výstroje a výzbroje poddůstojníků a vojinů v družstvu tato:

velitel 1. a 3. družstva	26·74 kg
velitel 2. družstva	28·50 kg
velitel střeleckého roje	27·93 kg
střelec	31·66 kg
nabiječ	32·97 kg
1.—3. pomocník	34·25 kg
velitel úderného roje	27·25 kg
1.—3. úderník	26·36 kg
1. a 2. granátník	29·50 kg

U velitelů družstev nelze ovšem, aby tím netrpěla jejich pohyblivost, nic přidati.

Velitel střeleckého roje nebude se jistě za útoku pohybovati více nežli střelec, proč by tedy nemohl míti aspoň přibližně stejné zatížení?

Zavedením lehkého kulometu ZB. vz. 26 snížila se váha střelce o 266 kg, tedy na 29 kg. Plný zásobník váží 0·81 kg. Kdybychom přidali střelci 3 plné zásobníky, t. j. 60 nábojů, nesl by 31·43 kg, tedy přibližně tolik, jak určuje uvedený předpis.

Veliteli střeleckého roje možno přidati 4 plné zásobníky, t. j. 80 nábojů, tím by se mu zvýšila váha na 31·20 kg, což by odpovídalo

přibližně váze, kterou nese střelec, a nikterak by tím pohyblivost neutrpěla.

Nesl by potom velitel střeleckého roje 120 a střelec 100 nábojů (dosud po 40), neboli získali bychom pro družstvo o 140 nábojů více. Nábojů, které by nesl střelec a velitel střeleckého roje, byla by vlastně taková „železná dávka“, které by smělo býti použito jen v nejkrajnějších případech a která by byla určena pro kritické okamžiky boje.

Také u úderného roje mohlo by býti zatížení, zejména u úderníků, nejméně o 2 kg větší, počítám o 3 u úderníků a o 2 ruční granáty u granátníků více, tím by se zvýšil počet ručních granátů u družstva o 13.

Tímto způsobem bychom získali u roty o 1680 nábojů a o 156 granátů více. Tak bychom dosáhli ne sice velkého, ale přec jen značného zvýšení dávky střeliva, která by ve většině případů k útoku postačila.

Jak a kde bude velitel střeleckého roje a střelec náboje nosit, řeším podle zvláštního návrhu. Granáty by mohly býti nesený v sumkách (zvláště přizpůsobených) a při útoku také v mošně.

b) V rozkaze k útoku musí velitel roty jasně vyjádřiti, jak bude palebný sled za útoku střelivem zásobován.

Pozorováním průběhu boje vidí, která četa nejvíce nábojů vystřílela a tedy potřebuje doplnění. Je ovšem nutno, aby pozorování v tomto směru bylo nepřetržité a rozkazy byly pro donesení střeliva včas vydány.

Týmiž zásadami se řídí velitel čety v rámci své čety.

c) Velitel družstva a také střeleckého roje musí býti dobře obeznámen s potížemi zásobování a zásada „šetřiti střelivem“ musí býti u nich plně vžita. Bude si dobře vědom, kdy a na jaké cíle má palbu zahájit a kdy přerušiti. Bude přísně dbáti, aby náboje raněných anebo padlých nezůstaly zpět, ale byly stále u palebného sledu. Bude míti stále na mysli, aby palba byla přesná (správné určování cílů a vzdáleností). Využije každé přestávky v boji, aby byly doplněny zásoby nabíječe a střelce a aby pomocníci naplnili zásobníky, které budou neustále pomocníkům dodávány a nesmějí býti ztraceny, neboť i v tom případě by mohla nastati krise.

d) Obsluha lehkého kulometu musí míti náležité pochopení pro rozkazy velitele družstva (roje), to znamená kázeň palby. Nebude-li stříleno zbytečně, bude tím polovina zásobovacích obtíží odstraněna. Tato zásada musí proniknouti od velitele až do posledního muže.

I mužstvo musí znáti potíže zásobování a musí u něho býti vyštěstován hluboký smysl pro tuto otázku. Pak bude konati každý svou povinnost a tím, myslím, bude otázka zásobování ve většině případů rozřešena.

Máme mnoho krásných příkladů, které jasně ukazují, jak voják znající potíže zásobování za boje šel do útoku ne s předepsanými 150 náboji, ale vzal si jich třeba 300 a mnohdy i více. Dalo by se uvést mnoho příkladů, kdy vojín, ježto si byl vědom, co by mohlo nastati, kdyby měli nedostatek nábojů, řešili otázku zásobování bez zasažení velitele roty. V takových případech nemusil se starati o zásobování střelivem a svou pozornost věnoval jen vedení boje.

e) Výše jsem se zmínil, že zásobování palebného sledu střelivem bude nejobtížnější ve vzdálenosti 6—200 m před nepřátelským po-

stavením (tím míněna linie hlavního odporu). V tom prostoru se pohybuje útočník v účinné palbě lehkých kulometů a pušek, zesílené ostatními palebnými prostředky (těžkými kulomety, minomety nebo i dělostřelectva), neboli útočí palebnou překradou obránce. V tom případě bude zásobování jen výjimečně možné. Útočník bude se snažit vyvinouti co možná největší mohutnost palby a tak nepřátelské palebné prostředky umlčeti, to znamená velikou spotřebu střeliva. Čím méně nábojů bude u palebného sledu v okamžiku, kdy vkročil do výše uvedeného prostoru, tím bude situace obtížnější, zvláště pak provede-li nepřítel protiútok, s kteroužto eventualitou musí útočník stále počítati. Bude proto nutno, aby družstva palebného sledu v okamžiku, kdy vcházejí do účinné palby lehké kulomety obránce, měla při sobě úplnou, ne-li zvětšenou dávku střeliva. V tom případě je naprosto nutno, aby střelivo do té doby vystřelené (zdolání vpřed posunutých opěrných bodů, střelba z lehkých kulometů na výhodné cíle a p.) bylo nahrazeno. Bude-li na zásobování pamatováno, je to dobře možné, poněvadž až do té doby bude dosti krytých prostorů, kterými možno náboje donášeti.

Naprosto zamítám — a je to také většinou nemožné — aby se pro náboje do zásobovacího střediska vraceli pomocníci neb úderníci palebného sledu. Nevýhody tohoto způsobu donášení střeliva objasnil jsem již dříve...

Proto navrhuji zásobování palebného sledu náboji takto:

Velitel roty vyřadí již před útokem od každé čety 2—3 muže (nejlépe 3. pomocníky), celkem tedy asi 1 poddůstojníka a 9 mužů. Z nich vytvoří skupinu donašečů, kteří donášejí náboje palebnému sledu podle jeho rozkazů.

Náboje, které měli tito muži u sebe, odevzdají veliteli střeleckého roje, který je stejnoměrně rozdělí sobě, nabíječi, 1. a 2. pomocníku. Tím se jim sice zvýší zatížení, které však ve skutečnosti nepadá na váhu, neboť poměrně v krátké době bude tento počet vystřelen a tím zatížení upraveno na základní stav.

Donašečům by bylo vydáno po dvou velkých kartonech nábojů a po 10 ručních granátech z muničního vozu roty, což by činilo celkem 6000 nábojů a 100 ručních granátů.

Za útoku by se pohybovali donašeči po určité, předem určené ose, nejlépe po ose postupu velitele roty, a co možná v jeho blízkosti. Poddůstojník, velitel skupiny donašečů bude v neustálém zrakovém spojení s velitelem roty, přejímá od něho rozkazy a podle nich diriguje skupinky k palebnému sledu.

Pohyb donašečů je vázán pohybem velitele roty (velitelství); tím získává velitel roty pohyblivé zásobovací středisko náboji, o které nebude, i když z jakýchkoli příčin dopravní prostředky (koně, povozy) selhaly, nouze, a to je hlavním důvodem tohoto návrhu.

Obrázek níže uvedený znázorňuje schematicky, jak se bude zásobování palebného sledu prováděti.

Vycházím z předpokladu, že do palebného sledu byly zasazeny 3 čety, 4. četa je v sledu záložním. SV. roty je za středem, mezi palebným a záložním sledem.

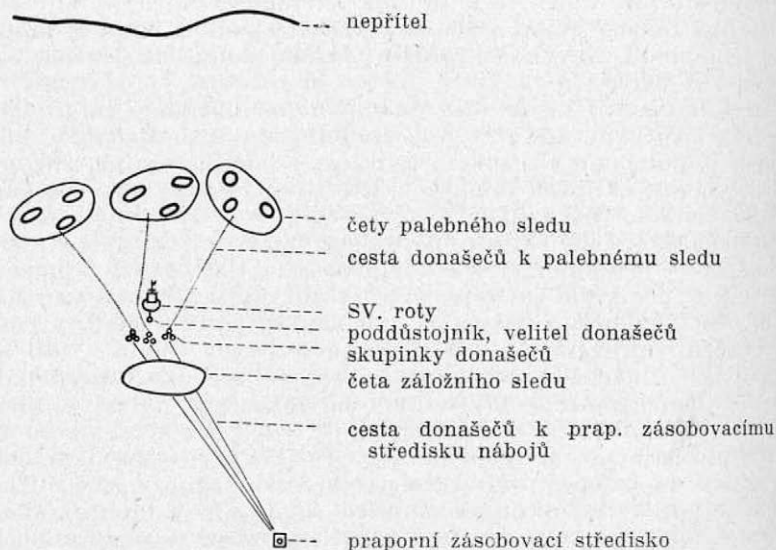
Pozorováním boje zjistil velitel roty, že pravá křídelní četa vystřelila značný počet nábojů a potřebuje doplnění. Usoudil, že tato četa potřebuje k dosažení cíle 1500 až 2000 nábojů. Vydá proto rozkaz, aby pravá skupinka donašečů náboje odnesla a tím onu četu zásobila. Velitel skupiny donašečů rozkaz (ať již ústně, smluveným

znamením anebo spojkou) převezme a ihned skupinku k četě diriguje (velitele skupinky, kterého již předem určil, řádně orientuje). Tímto způsobem jsou náboje donášeny kterékoli četě. Jeví-li se potřeba nábojů u všech čet palebného sledu, odchází celá, na skupinky rozdělená skupina současně. Velitel jde s nejdůležitější skupinkou.

Skupinka složí náboje tam, kde určí velitel čtyři a odchází zpět. Jde k prap. zásobovacímu středisku nebo na místo, kam až praporní donašeči náboje donesli. Zde si vezme znovu zásobu střeliva, odejde do prostoru velit. roty a případ se může podle nutnosti a rozkazu velitele roty opakovat.

Tento způsob zásobování má tu výhodu, že velitel roty má v každém okamžiku na zásobování vliv a jakákoliv krize, jak jsme byli často svědky v poslední válce, po této stránce je téměř nemožná.

Zdánlivě přidávám veliteli roty o jednu starost více, avšak tak jako tak se musí o včasné zásobování starat, a proto jsem přesvědčen, že způsob mnou navrhovaný bude jemu, a hlavně potřebám boje, lépe vyhovovat.

g) Aby byl dostatek nábojů při pronásledování nepřítele střelbou nebo pohybem i střelbou po úspěšném provedení útoku, je nutno palebný sled včas zásobiti.

Jsem toho názoru, že nejpříznivější doba nastává v okamžiku, kdy vlastní jednotky provádějí zteč. V tom případě nemůže palebný sled nepřítele střelbou do předpolí, tím také bude přístup snazší. I když vezmeme v úvahu, že do předpolí bude střelba, možná i dosti silně, nepřátelské dělostřelectvo a některé těžké kulomety, aby zabrzily postup záloh, přece jen nebude s to pokrýt celý prostor. Budou tedy některá místa nepostřelována, kterými budou moci nosiči procházeti a tak palebný sled zásobiti.

Bude ovšem nutno, aby velitel vystihl pravý okamžik, kdy mají nosiči vyraziti, jinak by se mohlo stát, že by vyrazili předčasně nebo příliš pozdě.

V případech, kdy mužstvo půjde do útoku a bude moci odložití výstroj (útok s omezeným cílem, výpady a p.), bude otázka zásobování, t. j. dávka střeliva, kterou mužstvo vezme s sebou, řešena případ od případu — podle uvážení velitele.

Otázka zásobování střelivem za útoku a pronásledování je jistě velmi naléhavá a vyžaduje, abychom o ní přemýšleli, neboť její zanedbání neb opominutí mohlo by se nám zle vymstít.

Stábní kapitán intend. Mikuláš KOHOUT:

Stálé přezvědné oddíly u pěších pluků.

Studie kpt. Josefa Nováka o tomto předmětu¹⁾ je velmi zajímavá a přesvědčivá. Měl jsem v době své válečné služby často příležitost poznati úkoly přezvědných oddílů u pěších pluků. Zejména jsem poznal nevýhody náhodného sestavování přezvědných oddílů podle potřeby.

U pěšího pluku, kam jsem přišel v září 1915 jako kadet-aspirant, byly několikrát vysílány silné přezvědné oddíly. Když se po ústupu Rusů v roce 1915 fronta opět ustálila, byl v úseku mého pluku mezi oběma frontami široký pruh území. Jakmile došly doplňky od náhradního praporu, byla hned snaha zjednatí dotyk s nepřítelem, který se mezitím již opevnil na posici pro něj výhodné. Docházelo pak k vysílání přezvědných oddílů buď ze skutečné potřeby získati zprávy o nepříteli neb i jen proto, aby se mohla hlásiti „nahoru“ nějaká činnost a aby bylo zajato několik nepřátel. Přezvědné oddíly, které byly vysílány, měly za úkol též rušit protivníka v jeho pracích a ničit opěrné body, ale neslyšel jsem, že by byly tento úkol někdy splnily. Příčina byla v tom, že byly sestavovány podle potřeby z dobrovolníků na výzvu plukovního velitelství. Dobrovolníci se hlásili často proto, aby „to“ měli odbyto a nemusili jíti jindy na podnik snad nebezpečnější, nebo též proto, aby snadno získali vyznamenání. Sám jsem se zúčastnil jedné takové výpravy, ke které jsem neměl nejmenší chuti, jen na výzvu svého velitele setniny. Přezvědný oddíl byl tedy tenkrát sestaven zcela náhodně, z lidí od celého pluku a k tomu ještě večer, téměř za tmy. Jako velitel čtyř jsem ten den viděl své mužstvo po prvé. Neznal jsem ani jména svých poddůstojníků, ani jsem neznal všechny důstojníky od druhých čet. S velitelem přezvědného oddílu (který měl sílu plné pěší roty) jsem se též setkal po prvé a z různých důvodů jsem mu nedůvěřoval. Sešli se tedy lidé neznámí a o nějakém vzájemném porozumění nebo souhře nemohlo býti řeči. Výsledek dopadl podle toho. Mužstvo, které nebylo pro přezvědnou službu vůbec cvičeno, nechovalo se dosti tiše, což bylo příčinou stálého napominání a nervosity velitele, která přešla pak i na mužstvo. Mužstvo se též brzo unavilo a ztratilo zájem o celou věc. Vyslání patrači a hlídky se dlouho nevraceli, někteří ztratili s námi spojení, a když konečně došlo k dotyku s nepřítelem, nevydržela část mužstva v prudké nepřátelské palbě, obrátila se na útěk a strhla s sebou i ostatní mužstvo. Tento případ byl pro mne názorným příkladem, jak se přezvědné oddíly sestavovati nemají.

¹⁾ Voj. rozhledy 1930 (XI), čís. 1, str. 13.